

Jaarverslag Menkemaborg

Inhoud

Jaarverslag.....	p. 4
Programmering.....	p. 5
Evenementen.....	p. 6
Educatie.....	p. 8
Gebouwen.....	p. 8
Groen.....	p. 8
Vereniging Vrienden van de Menkemaborg.....	p. 10
Samenwerkingen.....	p. 11
Organisatie.....	p. 11
Bezoekersaantallen.....	p. 13
Publiciteit.....	p. 13
Podcast.....	p. 14
Sociale media.....	p. 15
Nieuwe website.....	p. 15
Financiën.....	p. 16
Jaarrekening.....	p. 17

Jaarverslag 2022

Met meer dan 26.000 bezoekers bereikte de Menkemaborg in 2022 het hoogste bezoekersaantal in de afgelopen vijftien jaar. Door nagekomen baten over de coronajaren kon de jaarrekening 2022 afgesloten worden met een positief resultaat. Ondanks de nasleep van de coronapandemie leverde de implementatie van het nieuwe museumbeleid met de kernwoorden zichtbaarheid, actualiteit en verbinden in 2022 meerdere positieve resultaten voor Museum Menkemaborg op. Er blijven echter ook zorgen over het toekomstig onderhoud van de gebouwen en over de instandhouding van het groen en bomen op het terrein.

Programmering

Vaste presentatie en tentoonstellingen

In de Menkemaborg wordt een beeld gegeven van het leven en wonen op een Groninger borg in de 18^e eeuw. Stichting Museum Menkemaborg is namens de eigenaar het Groninger Museum verantwoordelijk voor beheer van het museum en landgoed met de historische tuinen. De Menkemaborg is aangesloten bij Topkastelen, een samenwerkingsverband van de zestien meest bekende kasteelmusea in Nederland en België. Verder wordt er intensief samengewerkt met de vijf andere Groninger Waddenmusea. Het museum werkt aan de toekomst onder andere door de ontwikkeling van een nieuwe expositieruimte en museumwinkel bij Huize Tocama.

De kern en de kracht van de Menkemaborg is de combinatie van het volledig ingerichte huis met bijbehorende gebouwen en historische tuinen. Samen geven ze een beeld van de bewoning van een Groninger borg in de achttiende eeuw. Het geheel van het authentieke interieur, de bijzondere collectie, de monumentale gebouwen en het historisch groen heeft zogenoemde “ensemblewaarde”.

De borg ontving van de Vereniging Vrienden van de Menkemaborg medio april een nieuwe aanwinst, de theetafel van de Alberda's. Deze werd op een prominente plek, in de slaapkamer bij het voeteneind van het staatsieledikant, gepresenteerd.

Van 20 mei tot en met 31 december was de tentoonstelling *Bitterzoet Erfgoed. Ommelander elite en slavernij* in de borg te zien. Deze tentoonstelling werd georganiseerd in het kader van de manifestatie Bitterzoet Erfgoed over het slavernijverleden van de provincie Groningen. Het belichtte de rol van de Ommelander jonkers in de West-Indische Compagnie (WIC). De familie Alberda, oud bewoners van de borg, hadden hun rijkdom voor een deel te danken aan hun aandeel in de WIC en slavernij.

Van juni tot en met augustus was de Menkemaborg een van de deelnemende locaties van de Ostfriesland Biënnale. Deze Biënnale bood een buitententoonstelling van installaties en beelden van internationaal gerenommeerde hedendaagse kunstenaars in de streek Ostfriesland en de provincie Groningen, samengesteld door een groep jonge curatoren uit Duitsland. De Menkemaborg toonde in de zomermaanden het beeld *Bavaria* van Alicja Kwade en Max Frisingers *Apparatus for Sinking Bodies*. Deze samenwerking leverde op 1 juli een waardevol bezoek op van de Nederlandse ambassadeur in Duitsland en van de Duitse ambassadeur in Nederland als onderdeel van hun grensreis en de culturele samenwerking.

Van 27 augustus tot en met 31 december bood de borg een extra flyer voor bezoekers in het kader van het jubileum van het Rampjaar 1672 en het Groningens Ontzet. In deze hand-out werd de rol van de Ommelander jonkers in het Rampjaar en de classicistische barokstijl in de Menkemaborg ten teken van de wederopbouw na het Rampjaar behandeld.

Dankzij deze tentoonstellingen, de Rampjaar flyer en een artikel over de Menkemaborg in oorlogstijd speelde de organisatie in op actuele onderwerpen en samenwerkingen en presenteerde het museum zich het afgelopen jaar bewust ook buiten de 18^e eeuw, zowel ter plekke in de borg als online (sociale media) en in publicaties.

Evenementen

In het kader van actualiteit, zichtbaarheid en verbinding is er dit jaar vol ingezet op een aansprekend aanbod van evenementen en activiteiten. Medio januari deed de borg, nog gesloten voor de winterschoonmaak, een oproep in de media tot het delen van liefdesverhalen rond de Menkemaborg. Dit leidde tot tientallen inzendingen, waaronder een mooi verhaal van een inwoner van Uithuizen over huwelijksmarkten in de jaren zestig op het borgterrein op Tweede Pinksterdag onder de titel “Singel wait ’t allain”.

Het seizoen werd feestelijk ingeluid met op 6 februari een gratis inloopconcert kamermuziek van Händel van organist Hans Nomen en blokfluitist Renate Lussenburg.

Op zaterdag 12 maart werd onder leiding van de Vereniging Vrienden van de Menkemaborg de jaarlijkse NL-doetdag georganiseerd. Het borgterrein werd weer grondig schoongemaakt en opgeruimd.

De Paaspicknick op 18 maart werd door restaurant ’t Schathoes georganiseerd. Deelnemers konden bij het restaurant een picknickmand bestellen en een kleedje in de lusthof van de borg neerleggen.

Het concert Groninger Ballades van Euwe en Sybolt de Jong (harmonium) en Judith Pranger (zang) op 27 mei was met 58 verkochte toegangskarten volledig uitverkocht.

Tweede Pinksterdag, de Dag van het Kasteel, is traditioneel de dag dat de familie Alberda van

Menkema terug is op de borg, in scene gezet door leden van de hofdansvereniging Plaisir Courtois. Vanwege het slechte weer bleef het bezoekersaantal beperkt; 367 bezoekers.

De Vereniging Vrienden organiseerden op 17 juni een schilderworkshop in de lusthof. Onder leiding van Aly van der Wal en Eddy Elthing schilderden jong en oud mee.

Het traditionele zonnewendeconcert in samenwerking met de Jacobikerk werd op 18 juni georganiseerd. Vijfentwintig bezoekers kwamen voor beide concerten van organist Henk de Vries met het thema Uithuizen als centrum van Europa en het diner in 't Schathoes. De titel van het borgconcert was "Bon giorno, gentiluomo Bach" met muziek van Johann Sebastian Bach en tijdgenoten, passend bij de bloeitijd van de Menkemaborg.

Op 5 november organiseerde de Vereniging Vrienden een poffertbakwedstrijd op het voorplein van de borg. Onder de vijftientig inzendingen werd door de kundige jury een top drie gekozen. Het prachtige weer zorgde voor een gezellig evenement en mooie beelden van de wedstrijd.

Kastelen en spookverhalen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom kon er ook dit jaar weer gegriezeld worden rondom de Menkemaborg in de Halloweenperiode. Buurtvereniging Menkema organiseerde de traditionele spooktocht deze keer bij de Menkemaborg en Huize Tocama. Ruim van tevoren was het evenement uitverkocht. 148 spookjagers namen deel aan dit evenement.

Historicus Beno Hofman en organist Eeuwe Zijlstra organiseerden op 18 november een avond rondom het kabinetorgel van de borg in de serie *Vergeten orgels*. In de Grote Zaal demonstreerden zij het kabinetorgel en vertelden over de geschiedenis rondom dit van oorsprong doopsgezinde orgel.

Op zaterdag 17 december organiseerde de Handelsvereniging Uithuizen van 17.00 tot 22.00 uur de eerste editie van het Kerstival op het borgterrein. Wethouder Eltjo Dijkhuis kwam de kerstmarkt officieel openen. Vijfendertig standhouders presenteerden hun waar op de oprijlaan en het voorplein. Een kersttrein reed van het centrum naar de borg en weer terug. Living statues vermaakten de bezoekers en theatergroep Opnieuw & Friends bracht het kerstverhaal in een eigentijds jasje. Circa 3.500 bezoekers bezochten dit evenement.

Met de kerstdagen was de borg in kerstsfeer te bezoeken. De kaarsen brandden in de standaards en de kroonluchters. Op eerste kerstdag speelde Eeuwe Zijlstra, waarbij mezzosopraan Elizabeth Vink (tevens vrijwilliger) carols zong. Op tweede kerstdag speelde Hans Nomen kerstmuziek uit de tijd van de Alberda's.

Educatie

De Menkemaborg heeft in 2022 de eerste stappen ondernomen voor nieuw educatief aanbod in samenwerking met cultuurhistoricus Tjerk Poppinga. Het eerste project zal op groep 5/6 gericht zijn en de superhelden op de Menkemaborg, de mythologische figuren in de schouwen, tot onderwerp hebben. De borg streeft er naar om elke basisschoolleerling in een straal van twintig kilometer in schoolverband op de borg te ontvangen en kennis te laten maken met de collectie Groningen. Kennismaking met lokaal erfgoed helpt jongeren met identiteitsvorming, ontwikkeling van de creativiteit en kritisch denken. Bovendien bevordert borgbezoek eventueel ambassadeurschap van de borg onder jongeren.

Gebouwen

Op het terrein van de Menkemaborg staan twaalf monumenten door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed aangemerkt. Herstelwerkzaamheden aan borg en schathuis in het kader van de GRRG 2019-regeling waren in 2020 afgerond. In 2021 werd gestart met de tweede fase van het groot onderhoud, GRRG 2020, aan toegangspoort, bruggen en kas door aannemersbedrijf Sietsema onder leiding van Holstein Restauratie Architectuur. In 2022 kwamen de werkzaamheden aan toegangspoort en kas gereed, de werkzaamheden aan de bruggen worden in de eerste maanden van 2023 uitgevoerd om het Schathoes in het bruiloftsseizoen zoveel mogelijk te ontzien.

Door een hoge naheffing van het waterzuiveringsbedrijf is een lek aan de waterleiding onder het Schathoes aan het licht gekomen. Het lek werd hersteld; de herstelkosten konden niet op de verzekering verhaald worden.

Groen

Het onderhoud van de monumentale en museale borgtuinen wordt sinds 2022 door hoveniersbedrijf De Wilde Appel uitgevoerd en het terrein staat er zeer verzorgd bij.

In de nacht van 18 op 19 februari bracht storm Eunice aanzienlijke schade toe aan de oprijlaan, singels en boomgaard van de borg. Zestien kwetsbare en oude bomen sneuvelden en moesten worden weggehaald. Eerder die maand werden er drie beukenbomen op de singels die aange-tast waren door zwam weggehaald. En ook in de zomer van 2022 viel bij windstil weer twee keer spontaan een grote boom om in de singels. Het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat de Menkemaborg te maken heeft met verschillende bedreigingen, die de toekomst van de borg en het landgoed kunnen aantasten. Dit betreft tevens de bomen in de singels en elders op het terrein.

De minder goede gezondheid van een deel van de bomen heeft twee oorzaken. In de eerste plaats de leeftijd. Bomen zijn soms al meer dan 100 jaar oud en niet meer opgewassen tegen aanvallen van schimmels en spechten die gaten boren in de bomen, waardoor rotting ontstaat. Een andere oorzaak is de klimaatverandering. Het terrein van de Menkemaborg ligt relatief hoog (1,5 meter boven NAP) en dat betekent dat in droge zomers de waterstand in de grachten te laag is

en de grond uitdroogt, waardoor de bomen minder water kunnen opnemen. De grachten hebben de afgelopen vijf jaar vier keer tijdens het zomerseizoen drooggestaan. De gezondheid van ruim 800 bomen staat door beide oorzaken onder druk.

In de zomer is een onderzoek ingesteld naar de gezondheid van het bomenbestand door middel van een zogenaamd VTA-rapport (Visual Tree Assessment). Vanuit veiligheidsoogpunt is de Menkemaborg verplicht de kwaliteit (gezondheid) van de bomen in de gaten te houden en eventueel maatregelen te nemen. De uitkomst van het onderzoek is dat er bij 1/3 deel van de ruim 800 bomen wel iets aan de hand is. Er zijn veertig bomen die er slecht aan toe zijn door o.a. rotting en zwamvorming. Deze zijn niet meer te redden en het advies van de onderzoeker is om deze bomen vanwege het gevaar voor de wandelaars op korte termijn te kappen. Hiervoor is inmiddels een kapvergunning bij de gemeente aangevraagd, die deze in 2023 heeft verleend onder de voorwaarde van herplantplicht.

Voor nog eens twintig bomen geldt de conditie matig en dat betekent dat ze waarschijnlijk - na het uitvoeren van het noodzakelijke onderhoud - toch binnen korte tijd gekapt moeten worden. Daarnaast moet er voor bijna honderd bomen een technisch onderzoek uitgevoerd worden om te beoordelen wat nu precies de conditie is. Voor nog eens honderd bomen geldt de kwalificatie attentiebomen, dat betekent dat ze ieder jaar geïnspecteerd moeten worden. Voor alle bomen geldt dat eventueel onderhoud het beste zo snel mogelijk uitgevoerd kan worden.

Het bestuur zal in 2023 een Bomenfonds uitrollen om de rooi en herplanting van de bomen op het terrein te financieren.

Daarnaast is samen met de Provincie Groningen, de Gemeente Het Hogeland en het Waterschap Noorderzijlvest een plan in de maak om de grachten weer van water te voorzien, het zogenaamde Kwaliteitsplan, dat door Bureau Noordpeil opgesteld is. Daarbij wordt water afkomstig uit de sloten die verbonden zijn met het Meedster Maar naar de grachten van de borg geleid. De te lage waterstand heeft niet alleen grote gevolgen voor de monumentale bomen, maar ook voor de historische tuin en de fundamenteën en de toekomstbestendigheid van de borg en bijgebouwen.

Vereniging Vrienden van de Menkemaborg

Van de Vereniging Vrienden van de Menkemaborg is over het jaar 2022 een financiële bijdrage ontvangen van € 9.360 op basis van € 10 per lid. Het bestuur van de Vrienden heeft de ambitie uitgesproken om door te groeien naar het magische getal van duizend leden. Bij hun activiteiten en bij de Open Monumentendagen is er actief geworven.

In het voorjaar is met een groep vrijwilligers in het kader van het jaarlijkse NL-doet de oprijlaan aangepakt en zijn er beelden schoongemaakt. In juni is er een geslaagde schilderworkshop georganiseerd. De jaarvergadering in september is gehouden in het Schathoes en de opkomst was goed. In november hebben de Vrienden met veel succes een kampioenschap poffert bakken georganiseerd. Ook aan het Kerstival eind december hebben de Vrienden met een kraam deelgenomen.

De Vriendenkaart wordt omgezet naar een duurzaam pasje, dat niet jaarlijks vervangen hoeft te worden. Door een barcode kan gescand worden of een lid de contributie voldaan heeft en dus gratis toegang heeft. Deze barcode zal worden geïntegreerd in de automatisering van het kassasysteem van de Menkemaborg, zodat hierdoor registratie en toegangscontrole verbeterd wordt.

Samenwerkingen

Samenwerken is verbinden. Dit jaar werd met enthousiasme en plezier met talloze partijen intensief samengewerkt. Sommige allianties waren nieuw, andere zijn er al van oudsher. Alle tentoonstellingen in 2022, Bitterzoet Erfgoed, de Ostfriesland Biënnale en GO350, de organisatie achter het jubileum van het Groningens Ontzet, kwamen vanuit nieuwe samenwerkingsverbanden tot stand met als bijkomstigheid dat de borg werd meegenomen in allerlei publiciteitsuitingen en zichtbaar was op locaties in Noordoost Duitsland, de gehele provincie Groningen en plaatsen als Coevorden.

Sinds 2021 wordt met de Waddenmusea, zes musea in de provincie Groningen die “3.000 jaar leven aan de Waddenkust” vertellen, samen opgetrokken in de promotie. In 2022 werd daar een winactie aan verbonden onder de noemer van bezoek ze allemaal en win een midweekarrangement in de Piloersema-borg.

Dit jaar sloot de Menkemaborg zich aan bij de Coöperatie Sterke Musea (Toukomst/NPG), de coöperatie die musea in de provincie Groningen helpt door inzet van deskundigen.

Provinciebreed werd er door de musea ook samengewerkt bij de ontwikkeling van een nieuw bordspel GRUNN, eveneens door Toukomst gefinancierd is. De Menkemaborg heeft een eigen scenariokaart en verkoopt de bordspellen in de borgwinkel.

Buurtvereniging Menkema organiseerde Fright Night onder andere op het terrein van de Menkemaborg en de Handelsvereniging Uithuizen organiseerde Kerstival. Het traditionele Zonnewendeconcert werd in samenwerking met de Jacobikerk Uithuizen gearrangeerd.

Organisatie

In verband met de opheffing van de Stichting Federatie Monumentenorganisaties Groningen (FMOG) kwamen alle vaste medewerkers op 1 januari 2022 in dienst van de Stichting Museum Menkemaborg. Daarnaast zijn de medewerkers vanaf deze datum onder de Museum CAO gaan vallen. Dit jaar bleef het medewerkers- en vrijwilligersbestand stabiel. Het bestuur en de directie zijn erg blij met de grote betrokkenheid bij de borg van zowel medewerkers als vrijwilligers. Ter bevordering van de professionalisering werd teamoverleg ingevoerd en voortgangsgesprekken tussen directeur en medewerkers gehouden. In oktober werden medewerkers en vrijwilligers meegenomen op personeelsuitje en lunch naar Museum Joure en aan het eind van het jaar was er de kerstborrel.

In het kader van beveiliging van de automatisering werden de computers en de kassa op de borg vernieuwd. In 2022 werd de samenwerking met Stichting Oude Groninger Kerken voor de boekhouding afgerond. Per 2023 wordt de administratie van de Menkemaborg ondergebracht bij accountantskantoor Trox.

De Menkemaborg werkt aan de hand van de Cultural Governance Code en streeft er in samenstelling naar een afspiegeling te zijn van Uithuizen en regio. Onderdeel van de code is het uitvoeren van een risico-inventarisatie. Eind 2022 heeft het dagelijks bestuur samen met de directie hiervoor de eerste stappen uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een eerste lijst van mogelijke risico's. Begin 2023 is dit verder uitgewerkt en de uitkomsten zijn besproken met het algemeen bestuur. Het vervolg is dat risicomanagement zal worden uitgevoerd, inhoudende dat minimaal twee keer per jaar het risicodossier en de benoemde beheermaatregelen zullen worden besproken. Nieuwe risico's zullen dan worden toegevoegd.

Het dagelijks bestuur vergaderde in 2022 vier maal ter voorbereiding op de algemene bestuursvergaderingen die eveneens vier maal werden gehouden. Het bestuur had de volgende samenstelling en (neven)functies:

H.G. Hoek, voorzitter, sinds september 2007

Adviseur Economie & Arbeidsmarkt Economic Board Groningen

Voorzitter 4 Mei Comité Uithuizen

Voorzitter Stichting Tocamaheerd

Lid Raad van Toezicht Stichting Ondernemershuis Noord Groningen

H.G.A. Sienot, secretaris, sinds maart 2019

Voorzitter CDA afdeling Het Hogeland

Voorzitter Stichting Bevordering Welzijn Uithuizen

Secretaris Stichting Tocamaheerd

W.R. Duursema, penningmeester, juni 2017 – juli 2022

Concerncontroller/directeur gemeente Midden-Groningen

Commissaris Greenport Ontwikkelings Maatschappij Duin- en Bollenstreek, Noordwijkerhout

Commissaris Omala NV, Lelystad

P. van Dijk, penningmeester, sinds juli 2022

G.K. Vlak, juni 2014 – juli 2022

Begeleider schoolleidingen Ubbo Emmius College vestigingen Winschoten en Stadskanaal

M. Steensma, namens het Groninger Museum, sinds januari 2021

Hoofd Collecties Groninger Museum

G.P. Bakker, namens de Vereniging Vrienden van de Menkemaborg, sinds december 2019

Lid Commissie van Beroep van de NOSBO

Voorzitter Vereniging van Vrienden van de Menkemaborg

Penningmeester Stichting Tocamaheerd

E. Knol, namens het Groninger Museum, sinds september 2020

Voorzitter Vereniging voor Terpenonderzoek

Bestuurslid Stichting Erfgoedpartners Groningen namens Groninger Museum

Bestuurslid Stichting *Het verleden van Groningen*

Redactielid redactie *Stad en Lande*

Lid van de “Koordinierende Ausschuss” van het “Internationale Sachsensymosion. Arbeitsgemeinschaft zur Archäologie der Sachsen und ihrer Nachbarvölker in Nordwesteuropa”

M. Spiljart, sinds december 2021

Bestuurslid Stichting Arboretum Notoarestoen Eenrum

J.H. Eppinga, sinds maart 2022

Projectleider Erfgoed Stichting Het Groninger Landschap

Bezoekersaantallen

Na een relatief korte winterschoonmaak in de maand januari, mogelijk gemaakt door de lockdowns in 2021, opende de Menkemaborg op 1 februari haar deuren. Deze eenmalige februariopening leverde 450 bezoekers op. In de daaropvolgende maanden was het bezoekersaantal bijna altijd boven het gemiddelde van de periode 2014 tot en met 2019. De maand juni vormde daarop een uitzondering. De traditionele Dag van het Kasteel, op Tweede Pinksterdag, viel met 367 bezoekers enigszins in het water door slecht weer. Daarentegen verdubbelden de bezoekers zich in de maand november vanwege verschillende aansprekende activiteiten: de poffertbakwedstrijd, Fright Night en Vergeten orgels. Het jaar werd afgesloten met een klapper, het door de Handelsvereniging georganiseerde Kerstival op het terrein van de Menkemaborg bracht circa 3.500 bezoekers op de been en bracht het decembertotaal op 4.265 meer dan vier keer het gemiddelde bezoekersaantal in deze maand. Het jaartotaal van 26.182 bezoekers is het hoogste aantal bezoekers in de afgelopen vijftien jaar en wijkt af van de landelijke trend waarbij musea moeite hebben het publiek na de coronalockdowns terug te winnen en spreken van een bezoekersverlies van 20 tot 30%.

Publiciteit

In 2022 was de Menkemaborg veelvuldig, soms zelfs wekelijks, in de media. Op 9 maart verscheen een **artikel** over de Menkemaborg van Wim Pijbes, oud-directeur van het Rijksmuseum, in de NRC in de serie *Parkzicht* over parken en tuinen in Nederland. Pijbes schrijft over “geordend groen te midden van lege kleigronden... Een smaakvol ensemble. Statig, maar niet protserig. Rijk, maar niet poenig.” Het artikel was geïllustreerd met spectaculaire dronefoto's van de wintertuin van Sake Elzinga. Dit leverde in de maand maart al bezoekers uit heel Nederland op die refereerden naar het artikel.

De oproep tot liefdesverhalen in januari en de schenking van de theetafel door de Vereniging Vrienden in april kregen veel regionale publiciteit.

Het bezoek van de Duitse en Nederlandse ambassadeur aan de Menkemaborg voor de beelden

van de Ostfriesland Biennale op 1 juli kon op mooie publiciteit rekenen van de regionale kranten. De ambassades brachten via hun sociale mediakanalen een film over de grensreis naar buiten waarbij beelden van de rondleiding door de borgtuin veelvuldig werden getoond.

Op 31 juli brachten de Noordmannen, Erik Hulsegge en Wiebe Klijnstra van RTV Noord, hun twee uur durende radioprogramma vanaf de Menkemaborg onder de titel *Noordmannen op Borgtocht*. Met name medewerkers Pia Bolt en Anneke Veenstra zorgden voor een leuke bijdrage wat later op de dag beloond werd met een verzoekplaatje.

Reisbureau Musement publiceerde op 28 september de populairste musea in elke provincie van Nederland door middel van een analyse van Googlerecensies van 800 Nederlandse musea. De Menkemaborg werd door bezoekers gewaardeerd met een 4,5 uit 5 en was na het Groninger Museum het populairste uitje in Groningen.

Eind november kwam het langverwachte boek *Barok in Groningen* van Freerk Veldman en Lieke Veldman-Planten van uitgeverij WBOOKS in de verkoop. Freerk Veldman was van 1970 tot 1998 de eerste conservator van de Menkemaborg. Met zijn vrouw Lieke Veldman-Planten heeft hij bijna zijn hele leven gewijd aan de Groninger Barok, de periode van 1650 tot 1750, met als resultaat een prachtige publicatie met een prominente plek voor de Menkemaborg.

In een interview met antiquair Joseph Estié, eigenaar van Salomon Stodel en bekend van het TV-programma *Tussen kunst en kitsch*, in de Stentor in december tipt hij de Menkemaborg als tweede museum van Nederland met “de sterkste concentratie kwaliteit per vierkante meter”.

Op basis van een oorlogsfoto van Mussert op de brug over de binnengracht van de Menkemaborg verscheen er in het decembernummer van het tijdschrift Het Buiten een artikel van Sazya Zeefat van de werkgroep Oorlog in Arcadië over dagjesmensen en Duitse soldaten op de Menkemaborg in de Tweede Wereldoorlog. Ook dit artikel haalde de Menkemaborg weer even uit de vertrouwde 18^e eeuw, wat de borg voor meerdere en nieuwe doelgroepen potentieel interessant maakt.

Podcast

De zesde aflevering van de **Podcast Moestuinen met historische wortels** van Josephine Rombouts voor de stichting Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen vond plaats op de Menkemaborg. Rombouts neemt in die aflevering niet alleen een kijkje in de tuin, maar ook in de keuken. Er wordt voorgelezen uit het boek van de borgvrouwe met recepten voor eten, medicijnen en haarverf. Begin augustus ging de podcast met medewerking van historicus Redmer Alma, tuinman Enno, medewerker Pia Bolt en directeur Afena van IJken live.

Sociale media

Op sociale media zijn het afgelopen jaar verschillende campagnes gevoerd om bezoekers tot het 'liken', volgen en het delen van een bericht en uiteindelijk tot een bezoek aan de borg te verleiden. Met name in de maand januari waarin de borg voor schoonmaak gesloten was, werd ingezet op zichtbaarheid via sociale mediakanalen, bijvoorbeeld door middel van een mini documentaire van kunsthistoricus Maarten van 't Klooster over het portret en de schilderijlijst van Onno Tamminga Alberda.

Maandelijks werd een lade van het kunstkabinet in de herenkamer uitgelicht. Dit zeventien-de-eeuws Antwerps kabinet van zwart geschilderd inheems zachthout, heeft twaalf laden met daarop afgebeeld de maanden van het jaar. De beschrijving werd besproken onder een passend klassiek muziekstuk. Naast het uitlichten van collectiestukken, archiefstukken en objecten in de Bitterzoet Erfgoedtentoonstelling of de Ostfriesland Biënnale waren er ook andere campagnes om volgers te prikkelen.

Voor de verkiezing van de ANWB van het mooiste kasteel van Nederland werd vol ingezet op sociale media en ook voor het eerst een **LinkedIn account** aangemaakt. Het bericht bereikte circa 40.000 mensen. Vanaf begin maart werd de bloei van de magnoliaboom, een van de hoogtepunten van het jaar, gemonitord. De SKBL, de stichting Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen, maakte op basis van deze monitor een speciaal Instagramitem van alle magnolia's bij kastelen. Dezelfde formule werd toegepast op de bloei van de rozen onder de titel rozentunnel-update in de periode eind juni en begin juli. In deze twaalf dagen bezochten 1.360 bezoekers de borg en tuinen. In augustus volgde de serie kasteelkoelte om bezoekers tijdens de hittegolf te lokken naar de koele plekken op en rondom de borg. En rondom Open Monumentendag werden de twaalf monumenten op het terrein van de Menkemaborg in de spotlight gezet.

Alle sociale mediakanalen lieten het afgelopen jaar een aanzienlijke groei zien. De **Instagram-pagina** groeide van 2.393 naar 3.090 volgers, het **Twitterkanaal** van 970 naar 1.525 volgers en de **Facebookpagina** van 1.864 naar 2.115 volgers. De **LinkedInpagina** van de Menkemaborg groeide in negen maanden naar 120 volgers. De Best Nine, de meest gewaardeerde foto's van 2022, bestond uit de magnoliamonitor, de rozentunnelupdate en de monumentenserie. Ook de omgewaaide bomen van storm Eunice konden op veel reactie rekenen. Daarnaast waren foto's van het Kerstival, de Dag van het Kasteel en de Ostfriesland Biënnale populair. Al met al zien wij een sterke groei in de sociale media door hierop actief te participeren en de interactie aan te gaan.

Nieuwe website

Het bedrijf Frissekom uit Winsum zal voor de borg een **nieuwe website** en een **nieuwe huisstijl** realiseren. Steekwoorden voor een eigentijdse en aantrekkelijke website zijn verleiding en verwondering, een website zoals dat van de grote Nederlandse musea voor een beter beeld van de borg, het interieur en de omgeving. De website met prachtige (drone)beelden en aansprekende teksten is op 1 maart 2023, op de openingsdag van seizoen 2023, gelanceerd.

Financiën

De jaarrekening 2022 sluit met een positief resultaat van in totaal € 37.000. Hiervan heeft € 28.000 betrekking op nagekomen baten en lasten over voorgaande jaren. De extra ontvangen bijdrage van het Mondriaanfonds (€ 15.000) en de Provincie Groningen (€ 25.000) in de achterblijvende inkomsten over de voorgaande twee jaren (corona) geven enerzijds extra baten. Door een andere verantwoording van de SIM-bijdrage is een negatieve correctie doorgevoerd van € 11.000.

Het normale bedrijfsresultaat over 2022 bedraagt plusminus € 8.500. Begroot was een tekort van € 82.000. Naast de structurele bijdragen van zowel de Provincie Groningen (195.400) als van de gemeente Het Hogeland (€ 56.875) zijn onderhoudsbijdragen (SIM-regeling) ontvangen. Nieuw vanaf 2022 is de SIM-bijdrage voor groen (tuin) onderhoud. In de begroting 2022 was hiermee geen rekening gehouden waardoor het resultaat gunstiger is dan begroot. Van Erfgoedpartners (provincie Groningen) is € 5.000 ontvangen voor de nieuwe website. Samen met de bijdrage uit de Rabo Clubsupport in 2021 van € 800 is dit bedrag in 2022 besteed aan de kosten website. Ook is een donatie van € 500 ontvangen van de seniorenclub Infra regio noord naar aanleiding van de borgbezoek. In totaal zijn de baten plusminus € 44.000 hoger dan begroot.

De lasten zijn plusminus € 47.000 lager dan begroot. De personeelskosten zijn € 10.000 lager en de onderhoudskosten € 20.000. De geraamde dotatie aan de reserve groot onderhoud van €20.000 heeft nog niet plaatsgevonden. Bij de resultaatbestemming zal dit worden voorgesteld alsnog te doen.

Voor de uitvoering van het groot onderhoudsproject aan de bruggen, tuinmuur, kas en toegangshek is een extra bijdrage van € 30.000 toegezegd door Stichting Dioraphte. De uitvoering loopt door in 2023. Via de regeling GRRG (Groot onderhoud Restauratie Rijksmonumenten) wordt 70% subsidie ontvangen op dit groot onderhoud.

Voor het uitvoeren van het onderhoud aan de beukenbomen en andere tuinwerkzaamheden (bodemmonsters en aanplant rozenstekken) is een toekenning ontvangen van het Dinamofonds van € 15.000. Samen met de opbrengst van de Rabo Clubsupport 2022 van € 839 wordt dit in 2023/2024 besteed voor het eerste gedeelte van het bomenproject.

1 Jaarrekening

1.1 Balans per 31 december voor resultaatbestemming

	31 december 2022	31 december 2021
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Collectie	1	1
Gebouwen	10.828	12.890
Inventaris	10.323	8.220
	21.152	21.111
Vlottende activa		
Balievoorraad	3.146	1.336
Debiteuren	900	0
Overige vorderingen	23.666	43.837
Belastingen/premies sociale verz.	19.572	9.758
Overlopende activa	15.987	14.644
	63.271	69.575
Liquide middelen	359.509	281.509
	443.932	372.195
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
Algemene reserve		
Saldo 31 december vorig boekjaar	4.288	29.832
Resultaat boekjaar	36.814	-25.544
Saldo 31 december	41.102	4.288
Bestemmingsreserve als bron van inkomsten	170.986	170.986
Overige bestemmingsreserves	149.860	149.860
Totaal reserves en fondsen	320.846	320.846
Waarborgsommen		
Waarborgsom Schathuis	3.500	3.500
Vlottende passiva		
Schulden korte termijn	57.870	37.757
Subsidie projecten	10.598	0
Overlopende passiva	8.153	1.751
	76.621	39.508
Projecten	1.863	4.053
	443.932	372.195

1.2 Staat van baten en lasten

	Exploitatie 2022	Begroting 2022	Exploitatie 2021	Begroting 2023
BATEN				
Museale baten	91.337	97.566	64.259	91.000
Vaste subsidies/bijdragen	261.635	257.957	257.185	263.500
Incidentele subsidies	77.657	8.650	35.437	46.241
Overige inkomsten	27.618	21.834	34.622	24.000
Projectbaten	141.180	0	113.559	0
	599.427	386.007	505.062	424.741
LASTEN				
Personeelskosten	197.512	207.662	187.374	202.100
Huisvestingskosten	31.545	33.032	34.079	34.950
Organisatiekosten	10.347	9.185	11.217	8.500
Administratiekosten	14.443	13.942	16.276	11.000
Onderhoudskosten	139.564	179.836	130.045	174.076
Museale kosten	21.379	17.284	10.280	14.000
Afschrijvingen	6.643	6.532	6.532	8.100
Onderhoud Collectie Groninger Museum	0	520	275	550
Uitgaven projecten	143.369	0	-4.597	0
Overige lasten	0	100	11.536	0
	564.802	468.093	403.017	453.276
Exploitatieresultaat	34.625	-82.086	102.045	-28.536
Projectresultaat	2.189	0	-118.156	0
Mut. reserve Collectie Groninger Museum	0	520	275	550
Mut. reserve Kabinetorgel	0	520	292	550
Mut. reserve Inst./presenteren coll. Gron.	0	0	-10.000	0
Mut. reserve Vrienden Menkemaborg	0	0	0	0
Mut. reserve Museumprijs	0	0	0	0
Mut. reserve Bezoekersgids + -boek	0	0	0	0
Mut. reserve Groot onderhoud gebouwen	0	10.302	0	13.788
Mut. Reserve bomenfonds 2023/2024	0	0	0	0
Naar eigen vermogen/algemene reserve	36.814	-70.744	-25.544	-13.647

Voor de analyse op de staat van baten en lasten wordt verwezen naar het bestuursverslag.

1.3 Waarderingsgrondslagen

De Stichting Museum Menkemaborg is opgericht in 1969 en statutair gevestigd in de gemeente Het Hogeland.

De stichting heeft als doel:

het beheren, onderhouden en als museum exploiteren van de Menkemaborg, met alle daartoe behorende gebouwen en opstallen, tuinen, grachten en singels, gelegen in de gemeente Het Hogeland

Daartoe is zij overeenkomsten aangegaan met de eigenaren van gebouwen, terreinen en inventaris:

- Het gebouw met omliggende tuinen en singel is vanaf 1921 eigendom van de Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Oudheden Groninger Museum
- De graslanden zijn sinds 2002 in het bezit van de Vereniging Natuurmonumenten
- Het grootste deel van de inventaris is eigendom van de Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum

De Stichting Museum Menkemaborg beheert, exploiteert en onderhoudt de borg, de bijgebouwen en de bijbehorende terreinen sedert haar oprichting in 1969.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor Kleine organisaties-zonder-winststreven (RJKc1).

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Daar waar van toepassing is afgeweken van de op grond van RJ 640 voorgeschreven benamingen van posten in de jaarrekening, omdat dit beter aansluit bij de aard en de activiteiten van de stichting.

Dit heeft geen effect op vermogen en resultaat.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de leiding van de stichting oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van de activa en de verplichtingen alsmede de baten en de lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Continuïteit

In voorgaande twee boekjaren was er sprake van Coronamaatregelen waardoor er een onzekere situatie was ontstaan.

In het boekjaar 2023 is weer een 'normaal' jaar voor het bezoek aan het museum.

Wij zijn van mening dat de waarderingsgrondslagen op basis van continuïteit kunnen worden gehandhaafd. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Rapporteringsvaluta

De bedragen in de tabellen worden gepresenteerd in euro's. Als gevolg van afrondingen zijn in sommige gevallen geringe verschillen ontstaan. Deze verschillen tasten de betrouwbaarheid van de jaarrekening niet aan en zijn geen belemmering voor het verkrijgen van het vereiste inzicht.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balans-post. Stichting Museum Menkemaborg beschikt alleen over primaire financiële instrumenten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde.

Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Collectie

Aan de kunstwerken in eigen bezit wordt geen waarde in het economisch verkeer toegekend.

Inventaris

Installaties worden afgeschreven in 5 tot 10 jaar, computerapparatuur wordt afgeschreven in 5 jaar.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

Vorderingen op korte termijn

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs. De reële waarde en (geamortiseerde) kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar, tenzij dit bij de toelichting is aangegeven.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en zijn vrij beschikbaar. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van de stichting worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Projecten

Sedert 1 januari 1991 wordt de (financiële) administratie van jaar overschrijdende werkzaamheden projectmatig behandeld. Tot een project is afgelopen wordt het gecumuleerd verschil in ontvangsten en uitgaven op de balans afhankelijk van het totale saldo verantwoord onder de vlottende activa of de vlottende passiva.

Onder de uitgaven (lasten) worden de tot en met 31 december van het betreffende boekjaar gemaakte uitgaven opgenomen, waarbij gewaakt wordt dat deze uitgaven in een juiste verhouding staan tot de verrichte werkzaamheden.

Onder de ontvangsten (baten) worden de ontvangen c.q. te ontvangen bijdragen en subsidies tot en met het betreffende boekjaar verantwoord. Dit in relatie tot de voortgang van het werk en de betaalde kosten.

De bijdrage, die de stichting zelf volgens de begroting moet financieren, wordt in het laatste uitvoeringsjaar in de exploitatierekening van de stichting als kosten project verantwoord en als ontvangst op het project.

Eventuele wijzigingen in de begroting gedurende het project, welke gevolgen hebben voor de eigen bijdrage, worden na goedkeuring door het bestuur na afloop van het project in de exploitatie en op het project verantwoord.

Na afwikkeling van een project wordt een eventueel saldo op de projectrekening in de exploitatierekening van de stichting verrekend.

RESERVES EN FONDSEN

Algemene reserve

Dit betreft vrij besteedbaar vermogen ten behoeve van de doelstellingen.

Het resultaat van het boekjaar wordt aan de Algemene reserve toegevoegd.

Bestemmingsreserve als bron van inkomsten

Deze gelden zijn verkregen uit de erfenis van mevrouw Poortman. De waarde hiervan wordt in stand gehouden door een jaarlijkse indexatie (bij de resultaatbestemming).

Bij bestuursbesluit van 19 september 2014 vindt indexatie alleen dan plaats indien dit niet leidt tot een negatief exploitatieresultaat in het betreffende jaar. Ofwel indexatie vindt alleen plaats vanuit een positief resultaat.

De revenuen mogen vrij besteed worden. Het fonds zelf moet in stand blijven.

Bestemmingsreserves

Reserve Onderhoud Collectie Groninger Museum

De reserve is bestemd voor onderhoud van de museale inventaris. Het jaarlijkse saldo van baten en lasten hiervan wordt toegevoegd, dan wel onttrokken aan de reserve.

Reserve Kabinetorgel

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van het Kabinetorgel en voor het bespelen van het orgel en concerten in het algemeen. Het jaarlijkse saldo van baten en lasten hiervan wordt toegevoegd, dan wel onttrokken aan deze reserve.

Reserve Groot Onderhoud Gebouwen

Deze reserve is bedoeld voor groot onderhoud aan de gebouwen. Dotaties vinden plaats vanuit de resultaatbestemming. Onttrekkingen gebeuren op basis van bestuursbesluiten.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen schulden met een looptijd van ten hoogste een jaar en worden voor zover niet anders vermeld gewaardeerde tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Baten

Baten worden verantwoord in het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Voor giften betekent dit dat ze in aanmerking worden genomen in het jaar waarin ze worden ontvangen, dan wel als aard en omvang duidelijk zijn.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische kosten en toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

De stichting is over het boekjaar niet belastingplichtig in het kader van de vennootschapsbelasting.

Rente

Rente opbrengsten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost.

1.4 Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste activa

Materiële vaste activa	Termijn	Waarde 31-12-2021	Investering	Afschrijving	Waarde 31-12-2022
Gebouwen					
Toiletgroep Schathoes	10	12.890	0	2.062	10.828
Inventaris					
Brandmeldinstallatie	5	1.440		1.080	360
Audiotour	5	6.780	0	3.390	3.390
PC's	5		3.584	59	3.525
Kassasysteem	5		3.100	52	3.048
		8.220	6.684	4.581	10.323
Vlottende activa					
Balievoorraad					
Voorraad per 1 januari boekjaar	1.336			462	
Bij: aankopen boekjaar	3.343			1.609	
Af:		4.679			2.071
Inkoopprijs verkopen	1.533			708	
Afschrijven oude voorraad	0			0	
PR	0			27	
		1.533			735
		3.146			1.336
Debiteuren					
Entreegelden/arrangementen	900			0	
		900			0
Overige vorderingen					
FMO salariskosten	0			20.790	
Energiebelasting	2.709			5.547	
Rente deposito's/bankrekeningen	15			0	
Entreegelden/arrangementen	4.586			2.251	
Energie en water	3.705			0	
SIM groen	12.651			0	
Subsidie Overheid Corona	0			15.000	
Vrienden v.d. Menkemaborg aan- vulling	0			250	
		23.666			43.838
Belastingen/premies sociale verzekeringen					
Omzetbelasting 4e kwartaal 2022	19.572			9.758	
		19.572			9.758
Overlopende activa					
Vooruit betaalde posten	15.867			14.644	
Kruisposten	120			0	
		15.987			14.644

Liquide middelen

Kas	1.628	1.971
ABN/AMRO rekening courant	9.152	9.349
RABO rekening courant	80.648	42.081
ABN/AMRO deposito/sparen	72.541	72.526
Rabo Bedrijfsstelesparen	195.540	155.582
	359.509	281.509

Projecten	Saldo	Inkomsten	Uitgaven	Saldo
	31-12-2021	2022	2022	31-12-2022
Project Onderhoud GRRG 2020 brug/keermuur	0	140.358	143.369	3.011
Project Binnenverlichting	-3.656	0	0	-3.656
Project Tocama	-397		0	-397
Project Bomen 2023/2024	0	821	0	-821
	-4.053	141.179	143.369	-1.863

Toelichting

Onderhoud GRRG 2020	Het project wordt in 2023 afgerond; de eigen bijdrage is geraamd op € 4.991 en wordt in 2023 ten laste gebracht van de reserve groot onderhoud gebouwen.
Binnenverlichting	In 2018 is van het Groninger museum een bijdrage ontvangen van € 20.570; in 2018/2019 is besteed € 16.914. Het restant wordt in 2023/2024 besteed.
Tocama	Van de gemeente Het Hogeland is in 2021 een bijdrage van € 4.395 ontvangen voor een haalbaarheidsstudie. Besteed is een bedrag van € 3.998. Het restant zal in 2023 worden besteed.
Bomen 2023/2024	De in 2022 ontvangen bijdrage van Raboclubsupport ad € 821 wordt in 2023/2024 besteed aan het onderhoud en vervanging van bomen in de singels. De totale kosten worden geraamd op € 56.000.

vervolg Toelichting op de balans**PASSIVA****Reserves en fondsen****Algemene reserve**

	Saldo	Saldo
	31-12-2022	31-12-2021
Saldo 1 januari	4.288	29.832
Mutatie boekjaar	36.814	-25.544
Saldo 31 december	41.102	4.288

Bestemmingsreserve als bron van inkomsten

	31-12-2022	31-12-2021
Saldo 1 januari	170.986	170.986
Mutatie boekjaar	0	0
Saldo 31 december	170.986	170.986

Bestemmingsreserves	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
	31-12-2021	2022	2022	31-12-2022
Reserve Collectie Groninger Museum	21.444	0	0	21.444
Reserve Inst./presenteren coll. Gron.	30.000	0	0	30.000
Reserve Kabinetorgel	4.312	0	0	4.312
Reserve Groot onderhoud gebouwen	53.156	0	0	53.156
Reserve Vrienden Menkemaborg	10.000	0	0	10.000
Reserve Museumprijs	16.948	0	0	16.948
Reserve Bezoekersgids + -boek	14.000	0	0	14.000
	149.860	0	0	149.860

Toelichting

Collectie Groninger Museum	Deze reserve wordt besteed voor eventuele nieuwe aanschaffingen.
Instandhouding en presenteren collectie Groningen	In 2020 en 2021 zijn twee giften ontvangen met deze bestemming. Er zijn nog geen plannen voor de besteding hiervan.
Kabinetorgel	Deze reserve wordt besteed aan het toekomstig onderhoud van het orgel.
Groot onderhoud gebouwen	Deze reserve wordt besteed voor de toekomstige eigen bijdrage aan groot onderhoudsprojecten (na aftrek van subsidies van derden)
Vrienden Menkemaborg	In 2019 heeft de Vrienden Menkemaborg een gift ontvangen voor de aanschaf van een mobiele overkapping. Het bedrag is bij de stichting geplaatst en zal in 2023/2024 worden besteed
Museumprijs	In 2019 is een museumprijs ontvangen en gereserveerd voor een toekomstige bestemming. Er zijn nog geen concrete plannen.
Bezoekersgids + -boek	In 2019 is € 10.000 subsidie ontvangen voor de uitgifte van een boek. In 2023 wordt dit bedrag vermoedelijk besteed. Daarnaast is in 2019 € 4.000 ontvangen voor het uitbrengen van een nieuwe bezoekersgids. Hiervoor zijn nog geen plannen.

Waarborgsommen	31-12-2021	31-12-2022
Waarborgsom Schathuis	3.500	3.500
	3.500	3.500

vervolg Toelichting op de balans

Vlottende passiva	31-12-2021	31-12-2022
--------------------------	-------------------	-------------------

Schulden korte termijn

Belasting/premies sociale verzekering	5.291	3.739
Pensioenpremies	9.828	0
Overige personeelskosten	7.568	
Accountant	5.000	5.000
Administratiekosten	0	340
Onderhoud tuin en terreinen	7.092	11.709
SIM borg/keermuur	20.506	
SIM schathuis	1.996	
Overig	589	16.969
	57.870	37.757

Overlopende passiva

Vooruit ontvangen pacht /waarborgsom	1.845	1.751
Reservering vakantietoeslag	6.308	
Vooruit ontvangen subsidie project	10.598	0
	18.751	1.751

1.5 Niet uit de balans blijkende verplichtingen en vorderingen

Vermogen bij Groninger Museum:

Door het Groninger Museum worden de volgende twee fondsen belegd waarvan de opbrengst ten gunste van de stichting Menkemaborg komt

- opbrengst verkoop gronden aan Natuurmonumenten	175.000	Doel is algemeen exploitatie
- legaat Helwig Rinkes	106.767	Doel is voor onderhoud borg
	281.767	

De vermogensopbrengst in 2022 bedroeg € 0,--

1.6 Stand onderhoudskosten SIM-regeling (samenvatting)

SIM-borg en keermuur

2019-2024				
Ingediende begroting	183.849			
Subsidiabele kosten	183.849			
Subsidie 50%	91.925			
Eigen bijdrage	91.925			
			Reserve/voorziening	
Ontvangen subsidie 2019	0	13.792		
Subsidiabele kosten 2019	5.002			
SIM subsidie 2019		2.501		
			-11.291	12-31-2019
Ontvangen subsidie 2020		13.788		
Subsidiabele kosten 2020	38.056			
SIM subsidie 2020		19.028		
			-6.051	12-31-2020
Ontvangen subsidie 2021		13.788		
Subsidiabele kosten 2021	17.462			
SIM subsidie 2021		8.731		
			-11.108	12-31-2021
Ontvangen subsidie 2022		13.788		
Subsidiabele kosten 2022	8.780			
SIM subsidie 2022		4.390		
Totaal teveel ontvangen t/m 2022			-20.506	12-31-2022

NB: toezegging en jaarlijks voorschot is inclusief BTW; wordt verrekend bij afrekening in 2025.

Onzekerheid verwerking SIM borg/keermuur; uitvoering in combinatie met GRRG

Opgevoerde kosten 2019-2022	63.938
Verantwoorde SIM bijdrage	31.969
Risico: geen instemming RCE met opgevoerde werkzaamheden; terugvordering SIM-bijdrage	
De verantwoorde werkzaamheden waren wel opgenomen in de SIM-toezegging	

SIM-groen

2022-2027				
Ingediende begroting	349.442			
Subsidiabele kosten	349.442			
Subsidie 60%	209.665			
Eigen bijdrage	139.777			
			Reserve/voorziening	
Ontvangen subsidie 2022		31.453		
Subsidiabele kosten 2022	73.507			
SIM subsidie 2022		44.104		
Totaal nog te ontvangen t/m 2022			12.651	12-31-2022

SIM-schathuis

2022-2027				
Ingediende begroting	22.931			
Subsidiabele kosten	15.112			
Subsidie 60%	9.067			
Eigen bijdrage	6.045			
			Reserve/voorziening	
Ontvangen subsidie 2022		2.267		
Subsidiabele kosten 2022	452			
SIM subsidie 2022		271		
Totaal teveel ontvangen t/m 2022			-1.996	12-31-2022

vervolg Toelichting op de balans**Project GRRG-2020**

Uitgaven 2022	143.369,42
Te ontvangen subsidies	140.358,66
Eigen bijdrage	3.010,76
Balans 31-12-2022	
Ontvangsten subsidies	150.957,00
Te ontvangen subsidies	140.358,66
Per saldo vooruit ontvangen	-10.598,34

1.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
BATEN			
Museale baten			
Entreegelden	88.308	92.000	60.421
Netto winkelopbrengst	3.029	2.081	2.657
Inkomsten audiotour	0	2.965	0
Inkomsten uit diverse activiteiten	0	520	1.181
	91.337	97.566	64.259
Vaste subsidies/bijdragen			
Gemeente Hogeland	56.875	57.156	56.035
Provincie Groningen	195.400	191.301	191.900
Vereniging Vrienden Menkemaborg	9.360	9.500	9.250
	261.635	257.957	257.185
De stichting ontvangt een structurele subsidie van de provincie Groningen op basis van het 'Uitvoeringsprogramma Cultuur 2021-2024 - Wij zijn cultuur'.			
Daarnaast ontvangt de stichting een structurele subsidie van de gemeente Het Hogeland op basis van de 'Cultuurvisie gemeente Het Hogeland 2020-2023 - Groots in kleinschaligheid'.			
De definitieve vaststelling van de subsidie(s) heeft nog niet plaatsgevonden. De stichting is van mening dat zij heeft voldaan aan de subsidievoorwaarden van de beschikking(en).			
Op basis van het aantal donateurs (leden) wordt van de Vrienden Menkemaborg structureel een subsidie ontvangen.			
Incidentele subsidies/bijdragen			
Onderhoudssubsidie SIM borg/keermuur	-6.718	7.650	26.420
Onderhoudssubsidie SIM groen	44.104		
Onderhoudssubsidie SIM schathuis	271		
Overige subsidies/bijdragen	0	1.000	0
UWV/NOW salarisbijdragen Corona	0	0	9.017
Mondriaanfonds bijdrage Corona	15.000	0	0
Provincie Groningen subsidie Corona	25.000	0	0
	77.657	8.650	35.437
Projectbaten	141.180		113.559
Overige inkomsten			
Pacht	21.770	21.634	14.006
Nabetaling pacht 2021	199		
Rente	30	200	6
Bijdrage inz. G.M. t.b.v. collectie onderhoud	0	0	0
Rente legaat	0	0	0
Giften	550	0	20.550
Correctie Rabo clubkas 2021	-840		
Bijdragen website	5.840		
Overige baten	69	0	59
	27.618	21.834	34.622
Totale baten	599.427	386.007	505.062

vervolg Toelichting op de staat van baten en lasten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
LASTEN			
Personeelskosten			
Personeel in dienst	187.073	188.833	172.165
Museum-assistenten	0	7.803	8.660
Personeel ingehuurd	6.530	6.763	4.131
Cursussen	63	1.040	0
Reiskosten	0	1.142	0
Overige personeelskosten	1.031	0	1.582
Vrijwilligerskosten	2.815	2.081	837
	197.512	207.662	187.374
Huisvestingskosten			
Energie	7.224	11.220	10.241
Water	2.888	729	3.019
Verzekeringen	12.525	12.240	11.929
Belastingen	2.008	2.081	1.828
Beveiliging	6.761	6.242	6.890
Overige huisvestingskosten	139	520	172
	31.545	33.032	34.079
Organisatiekosten			
Telefoon	1.600	1.250	1.527
Huishoudelijke kosten	1.104	1.040	637
Kantoorartikelen/drukwerk	1.131	938	1.847
Porti	132	260	15
Contributies/abonnementen	2.560	2.392	3.020
Automatisering	197	520	48
Bestuurskosten	166	260	253
Representatie	1.030	205	28
Bankkosten	1.434	1.040	1.109
Kosten inz. Corona	0	1.020	36
Overige organisatiekosten	993	260	2.697
	10.347	9.185	11.217
Administratiekosten			
Administratiekosten via S.O.G.K.	9.268	8.979	9.026
Accountantskosten	5.175	4.963	7.250
	14.443	13.942	16.276
Onderhoudskosten			
Borg	5.248	15.810	3.659
Schathoes	10.820	2.907	2.431
Bijgebouwen	0	209	0
Tuin	123.496	140.250	115.540
Terreinen	0	0	8.414
Werkplaats	0	260	0
Dotatie groot onderhoud	0	20.400	0
	139.564	179.836	130.045
Transport	393.411	443.657	378.992

vervolg Toelichting op de staat van baten en lasten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
LASTEN			
Transport	393.411	443.657	378.992
Museale kosten			
Collectiebeheer	0	102	0
Kabinetorgel	0	520	292
Museum interieur	187	102	39
Dieren	0	0	0
Literatuur/archief/audiotour	0	0	22
Audiotour	3.600	4.162	3.600
P.R.	0		
- Info bezoekers	6.199	5.150	1.121
- Advertenties algemeen	3.132	3.641	4.414
- Website	6.670	561	161
Educatieve projecten	0	300	0
Tentoonstellingen	1.417	1.821	35
Kosten overige museale activiteiten	0		
- Overige museale activiteiten	174	925	596
	21.379	17.284	10.280
Afschrijvingen			
CV	0	0	0
Automatisering	0	0	0
Toiletgroep Schathoes	2.062	2.062	2.062
Brandmeldinstallatie	1.080	1.080	1.080
Audio Tour	3.390	3.390	3.390
Automatisering	111	0	0
	6.643	6.532	6.532
Onderhoud Collectie Groninger Museum	0	520	275
Overige lasten			
Eigenbijdrage project Kwaliteitsplan	0	0	13.678
Eigenbijdrage project GRRG 2119	0	0	-3.038
Overige lasten	0	100	896
	0	100	11.536
Projectlasten	143.369		-4.597
Totale lasten	564.802	468.093	403.017
Totale baten	599.427	386.007	505.062
Resultaat exploitatie	34.625	-82.086	102.044

Resultaat projecten	2.189	0	-118.156
Mutaties bestemde reserves			
- Collectie Groninger Museum	0	520	275
- Kabinetorgel	0	520	292
- Inst./presenteren collectie Groningen	0	0	-10.000
- Vrienden Menkemaborg	0	0	0
- Groot onderhoud gebouwen	0	10.302	0
- Bezoekersgids + -boek	0	0	0
- website	0		
- Bomenfonds 2023/2024	0		
Resultaat incl. resultaat projecten	36.814	-70.744	-25.545

vervolg Toelichting op de staat van baten en lasten

BATEN

Museale baten

Balieverkopen

Opbrengsten	4.537
Inkoopprijs	-1.508
	3.029

LASTEN

Personeelskosten

Personeel in vaste dienst

- Brutosalarissen	134.761
- Reiskosten	1.482
- Vakantiegeld	14.686
- Pensioenpremies	13.645
- Sociale lasten	20.800
- ARBO-dienstverlening/verzuimbegeleiding	1.699
- Ziektewetverzekering	0
- Overige salariskosten	0
	187.073

Bezoldiging directie

Het salaris van de directeur/conservator mevrouw A.H.P. van IJken-van Zanten wordt bepaald aan de hand van het handboek functiewaardering van de CAO Museum.

De salariskosten en pensioenpremie bedragen in 2022 € 64.964,-- en blijven daarmee binnen de WNT-norm.

Aan reiskosten is betaald €1.482,--; aan studiekosten € 63,-- . Er zijn geen gratificaties betaald.

De werktijd van het dienstverband voor bepaalde tijd bedraagt 24 uur per week, zijnde 0,67 fte.

Bezoldiging bestuursleden

De bestuursleden van de stichting ontvangen geen bezoldiging voor hun werkzaamheden.

1.7 Overige gegevens

VOORSTEL TOT VERWERKING VAN HET RESULTAAT	2022	2021
In het boekjaar is een exploitatieresultaat behaald van	34.625	102.045
Dit resultaat wordt als volgt bestemd:		
Dotatie bestemmingsreserve (mevr. Poortman)	0	
Mutatie reserve Collectie Groninger Museum	0	275
Mutatie reserve Kabinetorgel	0	292
Mutatie reserve Groot onderhoud gebouwen	-20.000	
Mutatie reserve Inst./presenteren coll. Gron.	0	-10.000
Mutatie reserve Vrienden Menkemaborg	0	0
Mutatie reserve Museumprijs	0	0
Mutatie reserve Bezoekersgids + -boek	0	0
Reservering bomenproject	-10.000	
Projectmutaties	2.189	-118.156
	-27.811	-127.589
Mutatie algemene reserve	6.814	-25.544

Vanuit de statuten worden geen eisen gesteld omtrent het vormen van reserves.

De jaarstukken zijn opgemaakt door de directeur van de Stichting Museum Menkemaborg en vastgesteld door het bestuur van de stichting Museum Menkemaborg dd. 23 juni 2023.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen die gemeld moeten worden.